

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
továbbá a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 83. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12
Negyedévre ——— 6
Egy hónapra ——— 2
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, április 11.

A tomaseváci hid.

Nagybecskerek, április 11.

Lapunk tegnapi számában jelentettük, hogy Nagybecskerek városa nevében dr. Grandjean József polgármester fölterjesztést intézett Torontálvármegye törvényhatóságához a tomaseváci hid helyreállítására és fentartására dolgaiban.

Az ügy fontosságát tekintve, most itt közöljük a fölterjesztést, mely szövege szerint a következő:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Országszerte, a Kárpátoktól az Adriáig, a nyugati határszélétől az erdélyi havasok eszeséig végig hangzik a vészkiáltás, hogy anyagi válsággal küzdünk, hogy iparunk és kereskedelmünk pang, hogy nincsen munka, nincsen kereset és a nép elszegényedik. Az általános bajból városunknak és a mi lakosságunknak is kijutott egy oroszlámrész, mert minálunk oly dekadencia állott be városunk forgalmában és a kereseti viszonyokban, a mely valóban aggodalomgerjesztő, úgy, hogy 26.000 lakost számláló városunknak helyzete, annak jövőbeni sorsa lelkeinket a leg-súlyosabb gonddal terhelte. Hej, hol vannak azok az idők, a midőn az ugynevezett Bánát, főleg Torontálvármegye, a magyar Kánaán nevével viselte, hol az idő, a midőn Nagybecskerek városa Győr után Magyarország első gabona emporiuma volt?

Elmultak és talán soha többé nem térnek vissza. Nekünk most az a feladatunk, hogy a kétségtelenül fennálló bajnak utját álljuk és elhárítsunk minden oly akadályt, a mely a jobb jövő felé haladásunkat megnehezíti. Ilyen baj, ilyen akadály fenyegeti városunkat, de nemcsak fenyegeti, hanem annak súlyát már érezzük is.

Nagybecskerek városának forgalma az utolsó évtizedben óriási mérvben hanyatlott, amit jórészt azon körülménynek kell tulajdonítanunk, hogy a minden irányban szétágazó vasutaknak építése folytán vármegyénknek egész vidéke, a melyek természetesen Nagybecskerekhez vonzódtak és itt találták fel gazdasági és kulturális központjukat, innen el és más szomszédvárosok felé gravitálnak. Am de ez olyan baj, a mely talán másutt is előfordul és akarjuk hinni és reményleni, hogy idővel a forgalmi tényezők körében ezen tekintetben az egyensúly ismét helyre fog állani. A vasutak építésének kérdésével tehát már leszámoltunk, azonban más elbírálás alá esik egyik másodrendűnek látszó, azonban a valóságban nagy horderővel bíró olyan körülménynek feltűnése, illetőleg érvényesülése, a melynek káros következményeit előre nem láthattuk és a melynek felretolása nézetünk szerint lényeges és figyelemreméltó nehézségekbe nem ütközhetik.

Értjük a tomaseváci fahid lebontásának ügyét. Ezen kérdés már két évvel ezelőtt vált aktuálissá, a midőn tudomásunkra jutott, hogy a hidhoz vezető út és maga a hid is a rendes gondozás alól elvonatván, rövid idő múltán a rendes közlekedés elől el fog záranni. Már akkor intéztünk 6034/1900. szám alatt fölterjesztést a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz azon kérelemmel, hogy a tomaseváci fahid fentartassék, és a hozzá vezető ut gondoztassék. Hasonló értelemben írt fel Tomasevác közséje is, mely fölterjesztések tárgyában Ö. Nagyméltósága a kereskedelemügyi Miniszter ur 26111/1901. szám alatt kelt leiratával úgy intézkedett, hogy a tomaseváci hid fentartásának ügyét függőben tartotta, felhíván a közigazgatási bizottságot, hogy a rozszant hid újból építésének, esetleg kijavításának, valamint további fentartásának s az azzal járó költségek elvállalásának kérdésében az érdekelteknek mutatózó s azokat elvállalni késznek nyilatkozó községek között egyezséget hozzon létre s illetve e részbeni tárgyalások megnyitása érdekében szükséges intézkedéseket tegye meg.

Kiemelendő, hogy azóta vármegyénk tekintetes alispáni hivatalának 5532/902. szám alatti intézkedése folytán ezen tárgyalás a helyszínén f. évi február hó 18-án megtartott, mely alkalmal az érdekeltektől községek oly megállapodásra jutottak, hogy a szóban forgó utrészt fentartassék és a közlekedés a Temesen át komps segítségével lebonyolítottassék és a felmerülő költségek az érdekeltektől községek által viseltes-

senek. Amde alig egy-két napra ezen tárgyalás után egy nagybecskereki kereskedő és iparosokból és nagyszámu vidéki gazdákból álló küldöttség tisztelegvén az alispán urnál, azt kérte, hogy miután a forgalom a mondott utirányban komps segítségével megfelelően nem lesz lebonyolítható és a közlekedés kompon át csak visszassággal fogna járn, rendelje el az alispán ur, hogy az összes érdekeltektől községek Nagybecskereken újabb tárgyalásnál egybegyűljenek és a fahid fentartása tárgyában egyezkedvén, állapítsák meg, hogy az egyes érdekeltektől milyen arányban részesedjenek a hid helyreállításának és fentartásának költségeiben. Ezen kérelem folytán az alispán ur f. évi március hó 8-ára újból kitézte a tárgyalást, amelynél az összes érdekeltektől igen nagy számban jelentek ugyan meg és a hid fentartását feltétlenül szükségesnek mondták ki, azonban a költségekben való részesedésre nézve nem jött létre megállapodás. Alulírott Nagybecskerek város ugyanezen tárgyalás során az összes jelenvoltak által támogatott azon kérelmet terjesztette elő, hogy a Tomasevác felé vezető út ismét a törvényhatósági uthálózatba vétessék fel, hogy a tomaseváci fahid mint ezen út kiegészítő része és műtárgya fentartassék és hogy az összes út- és hidépítési és rendezési költségek a vármegyei uti alapból fedeztessenek.

Ezen kérelemnek az érdekeltektől részéről való előterjesztése képezte az utolsó lépést a tomaseváci hid ügyében. Aggodalommal nézünk ezen kérelemnek mikénti elintézése elé, mert attól függ nagyrészt városunknak jövőbeni sorsa. Ugyanis kiemeljük, hogy a szóban forgó hid több mint tíz községek Nagybecskerek városával való közlekedését közvetíti; ezen községek közül városunkba éventeként talán 300.000 métermáza gabonaneműek hoztának be, melyeket 50—60.000 kocsival közvetít. A város tehát mint erkölcsi testület azáltal, hogy ezen nagymennyiségű kocsiforgalom megszűnik, legalább 12.000 korona vámjöveldemi veszteséget szenved. Sokkal nagyobb azonban azon kár, melyet kereskedőink és iparosaink szenvednek, amit már most is, a mióta a közlekedés a hidon be lett szüntetve, érezni lehet. Ama 50—60.000 kocsival bejön ugyanannyi vidéki gazda, itt eladja terményeit és annak ellenértékéből legnagyobb részét itt fedezi szükségleteit. Hogyha eme községek a hid lebontása folytán városunktól elidegenítenek, azok többé nem fogják piacunkat felkeresni, nem fogják itt szükségleteiket fedezni és a megfelelő jövedelem hiánya folytán kereskedőink és iparosaink tönkre mennek.

Nagyon fontos kérdés ez mireánk, városunkra nézve, amely mellett azon érdek, amely a Lukács felé vezető vasuti hidhoz fűződik, másodrendű kérdéssé összetörpül. Itt egy 26.000 lakost számláló törekvő és nagy kulturális feladatot teljesítő városnak jövője, annak léte forog kockán, amiért is ismételtlen fordulunk a tekintetes törvényhatósági bizottsághoz azon kérelemmel:

hogy ügyünket és érdekeinket a tomaseváci fahid kérdésében támogatni és határozatilag kimondani méltóztatassék, hogy a tomaseváci út és annak műtárgya, a tomaseváci fahid, a törvényhatósági uthálózatba felvéttetik és azok a megyei utipénztár terhére és költségére helyreállítandók és fentartandók.

Kelt Nagybecskereken, 1902. évi április hó 9-én.

Nagybecskerek városa nevében:

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Szubvenció és dicshymnus. A Nagybecskereki

Hírlap tegnapi regén érzett hiányon segitendő, a „Torontál”-al foglalkozik. Teszi pedig annak ötletéből, hogy mi az új főispán életrajzát adtuk ki szerdai számunkban. Persze nem szép dolog ez mitőlünk, de megteszszük azért, mert nem kevesebb mint 34.000 (harminnégyezer) korona szubvenciót kapunk a megyétől. Voltaképpen köszönettel tartoznánk ezért a kis reklámért, mert a hitelünkre kitünő behatással volt ez a híresítés. A dologban csak az a sajnálatos, hogy tisztelt laptársunknak nincs igaza. Ezt mi még a kollegánál is jobban

sajnáljuk. Tisztelt laptársunk e jökedvű sorokkal végzi be kedélyes entrefilet-jét: „Szeretnők tudni, hogyan néz ki az olyan főispán, kit a mi derék laptársunk hivatalba lépése alkalmából díesérő hymnusszal ki nem tüntetett.” Szívesen kielégítjük ezt a kis kíváncsiságot: Méltóztassék a tükörbe nézni.

Az iparkiallítás.

Nagybecskerek, április 11.

Az iparkiallítás alakuló gyűlésén a megrendeléseket gyűjtő agitáló bizottságra tudvalevőleg a jótékony növegyleteket is bevalasztották.

A dr. Dellimanics Lajosné elnökle alatt álló jótékony növegyület f. hó 9-én tartotta meg agitáló bizottságának ülését.

Ott voltak dr. Dellimanics Lajosné elnök, Steinitzer Gézáne alelnök, dr. Brájer Lajosné, Müller Józsefné, Napholecz Ágostonné, dr. Stassik Ferencné és Stageischmidt Jánosné választmányi tagok.

Steinitzer Gézáne üdvözi a kiállítás eszméjét, mint a hazai ipar gyakorlatias védelmének egyik kiváló tényezőjét. Ezen iparvédelemben a nőknek kell jó példával előlmenni. Megrendeléseikkel nyújtsanak alkalmat iparunk izlésének fejlesztésére.

Indítványára a választmány legott agitáló bizottsággá alakult át s elhatározták, hogy a megrendelések gyűjtéséhez azonnal hozzáfognak, hogy működésüket lehetőleg április hó végéig be is fejzthessék.

Az ülésen a női- és gyermekruhák, kesztyűk s kalapok megrendelése iránt mutatkozott legnagyobb hajlandóság, de érdeklődés tárgyát képezték a szalonok és budoirok kiegészítő kisebb bútortárgyai is, melynek a disztárgyak elhelyezésére szolgáló üvegszekrények, hangjegytartó szekrények, virágváza állványok, valamint az előszoba- és konyhaberendezések tárgyai is.

A kiállítási iroda a megrendelések megkönyvitésére ma a következő iparosok névsorát közli:

Csizmadiák: Brobst Károly, Bartl Mihály, Bogdanov Vászta, Bergkessel István, Bogdanov Sándor, Bogdanov Miklós, Dobos József, Dimitrievits Pera, Eckert János, Eckert Fülöp, Frank Vince, Frank József, Funderberger Miklós, Gaál György, Göttel György, Glasser Mihály, Glasser Pál, Janczer Ferenc, Jankovits Bozsidár, özv. Jankovits Istvánné, Kortye Antal, Kalapos Pál, Klaszky Péter, Kovácsik János, Matcsics Tósa, Mihalecz Mihály, Marinkov Pál, Markov Maksa, Németh Lajos Ignác, Nedelkovits Jován, Okulisan Tamás, Petritz András, Petrov Maden' Polyák Márton, Raniszavlyev Arszta, Szvilengatyin Andria, Szuvajdzsin Pál, Treier György, Wilhelm Mihály, Wukadinov Lyubomir, Wabrinetz Antal, Zubrik János.

A délvidéki kivándorlási kongresszus.

Temesvár, április 11.

Megirtuk, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a délvidéki gazdasági egyesületekkel, valamint az Aradi és Temesvári Nemzeti Szövetségekkel együtt, Temesvárott kongresszust rendez, hogy azon a délvidéki kivándorlással kapcsolatos gazdasági és társadalmi bajok széles körben megvitattassanak és az orvoslás módjai kijelöltesenek.

Temesvárott a vármegyház kistermében tegnap délelőtt alakult meg e kongresszus rendezőbizottsága, mely elnökké br. Ambrózy Gyula esász. és kir. kamarást, társelnökké Blasko-

vics Ferenc és Rubinek Gyula orsz. képviselőket és előadóvá de Pottere Brunót választotta meg. Az ülésen elhatározták egyszersmind, hogy a kongresszust június hó 1-én és 2-án Temesvárott rendezik s pedig az első napon a kisgazdák bevonásával, a második napon pedig tudományos alapon. A kongresszus költségeit háromezer koronában irányozták elő. A kongresszuson résztvevők négy korona tagdíjat fizetnek a költségek fedezésére. A kisgazdák nem fizetnek tagdíjat.

Az ülésen részt vettek: dr. Molnár Viktor főispán, K a b d e b o Gergely alispán, továbbá az országos magyar gazdasági egyesület képviselőiben Rubinek Gyula és dr. Fülöpp Béla orsz. képviselők, de Pottere Brunó; a krassó-szörénymegyei gazdasági egyesület képviselőiben Fialka Károly alispán és P a t t y á n s z k y Elek orsz. képviselő; a temesmegyei gazdasági egyesület képviselőiben báró A m b r ó z y Gyula es. és kir. kamarás, Nagy György kir. tanácsos és Nagy Lajos titkár; a torontálmezei gazdasági egyesület képviselőiben Marton Andor titkár; a Délvidéki földmivelők gazdasági egyesülete képviselőiben Blaskovics Ferenc országgyűlési képviselő és Kraushaar Károly titkár; a Temesvári Nemzeti Szövetség képviselőiben Steiner Ferenc országgyűlési képviselő, Deutsch Andor és Lendvai Miklós titkár; az Aradi Nemzeti Szövetség képviselőiben Deutsch Bernát és E. Illés László társelnökök, Sztójka Illés titkár; az Aradmegyei gazdasági egyesület képviselőiben Laehner Hugó igazgató; a verseci gazdasági egyesület képviselőiben dr. Haág Aladár elnök és Zeh Viktor titkár, továbbá Gröfner Viktor saághi urad. tisztartó, Gruner László bukoveci uradalmi tisztartó, Deutsch Sándor, stb.

Dr. Molnár Viktor főispán a háziur jogánál fogva melegen üdvözi a megjelenteket és azon reményének ad kifejezést, hogy a tervbe vett tanácskozáskor áldásos eredménnyel fognak járni. Indítványára a rendező-bizottság elnöknek báró A m b r ó z y Gyula es. és kir. kamarást, társelnököknek Blaskovics Ferenc és Rubinek Gyula orsz. képviselőket választja meg.

Br. A m b r ó z y Gyula elfoglalva az elnöki széket, köszönetét fejezi ki a bizalomért és igéri, hogy teljes erejéből fogja előmozdítani a kongresszus sikerét.

Rubinek Gyula orsz. képviselő a gazdasági egyesületek országos szövetsége nevében üdvözi a megjelenteket.

De Pottere Brunó indítványozza, hogy még a temesvári, aradi és szegedi kereskedelmi és iparkamarák is meghívassanak a rendezésébe. — A bizottság a javaslatot elfogadta Rubinek Gyula azon pótitványával együtt, hogy a rendezésébe a délvidéki országgyűlési képviselők, a vármegyék alispánjai és a városok polgármesterei is meghívassanak.

Hosszabb vita merült fel a kongresszus költségeinek mikénti fedezése iránt s végre egyhangulag abban állapodtak meg, hogy mivel a Gazd. Egyesületek Országos Szövetsége ezer koronát ad a költségekre, a többi kétezer koronát részint a négy koronás tagdíjakból, részint a délvidéki gazdasági egyesületek önkéntes hozzájárulásából fedezik. A kongresszuson résztvevő kisgazdák nem fizetnek tagdíjat.

Blaskovics Ferenc orsz. képviselő indítványára kimondják, hogy a kongresszus első napján (vasárnap) tartandó népies gyűlésen a kisgazdák fognak felszólalni, a második napon tudományos alapon folytatják a kongresszust.

Rubinek Gyula orsz. képviselő indítványára megkerestettek a délvidéki törvényhatóságok, hogy a kivándorlásra vonatkozó adatokat összegyűjtsék és a kongresszus rendelkezésére bocsássák. Az előadó megbizatik, hogy azon helyekre, hol nagyobb mérvű a kivándorlás, személyesen kiránduljon és a kivándorlás okait tanulmányozza.

Dr. Molnár Viktor főispán és Patyánszky Elek orsz. képviselő ajánlatára mellőzik a kongresszuson a nemzetiségek szerinti tagolást, a Délvidéki kultúregyesület megalakításának eszméjét. A kongresszuson csak a kivándorlással kapcsolatos kérdéseket fogják tárgyalni, még pedig oly szellemben, hogy a nemzetiségek közt az összetartozandóság érzése fejlesszessék és a hazaszeretet gyökerei mélyebbre süllyesztessek.

De Pottere Brunó indítványára a rendező-bizottság a kongresszus után is állandó permanenciában marad, állandóan meg fogja figyelni a délvidéki kivándorlási mozgalmakat és gondoskodni fog a bajok orvoslásáról.

Ezután letárgyalták a kongresszus tárgyait.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/2-6-tól 1/2-8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

Fogműterem. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Korona szálloda mellett.

Április 12. Sorozás a Schäffer-féle vendéglőben (Aradaci-u.)

- 13. Iparkiállítás rend. bizotts. ülése d. e. 11 órakor az ipartestület helyiségében.
- 13. Szabad lyceum este 8 órakor.
- 13. „A zsigondfalvai hitelszövetkezet” közgyűlése.
- 13. „A bánlaki hitelszövetkezet” közgyűlése.
- 14. Torontálvármegye közg. biz. rendes havi ülése.
- 15. Torontálvármegye rendkívüli közgyűlése.
- 15. Az 1903. évi országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása.
- 17. „A kiskömlői tejszövetkezet” közgyűlése.
- 19. Győgszereszek járásgyűlése d. e. 10 órakor a Rózsa-szálló termében.
- 26. „A nagybecskereki Lloyd-társulat” közgyűlése.

— **Április 11-ike.** Az 1848-iki törvények szentesítésének emléknapiját az idén is kegyelettel ünnepelte meg városunk. Az összes felekezetek templomaiban ünnepi istentisztelet volt, azonkívül az iskolákban is megemlékeztek az emléknapról.

A róm. kath. plébánia templomban délelőtt 10 órakor ünnepi nagymise volt, melyet Szabó Ferenc apát szolgáltatott fényes segédlettel. Az istentiszteleten a polgári és katonai hatóságok és a helybeli tanítványok tanulóinak részét tanáraik vezetése mellett. Az egyházi ének- és zenekar Kirms C-dur miséjét adta elő, míg gradualera és offertoriumra a polgári és felső kereskedelmi iskola énekkara Török Ferenc tanár vezetése mellett nemzeti imát énekelt el szép precizitással. Mise végén az egyházi énekar Sámson karnagy „Deus omnipotens” kezdetű vegyeskarát adta elő zenekísérettel.

Délelőtt 11 órakor a belvárosi gör. kel. szerb templomba vonultak a hatóságok fejei, hol Straity György esperes szolgáltatott fényes istentiszteletet.

Az izraelita templomban reggel 8 órakor tartották az istentiszteletet, melyen dr. Klein Mór főrabbi mondott emelkedett szárnyalású egyházi beszédet.

A protestáns egyházak együttes istentiszteletet tartottak az ev. ref. templomban, ahol Szalay József ref. lelkész mondott hazafias szellemű szónoklatot.

A főgimnáziumban reggel 8 órakor szentmise volt, mely után a növendékek a tornacsarnokba vonultak, ahol az ifjuság elénekelt a Hymnust, majd Herr Ödön tanár mondott határozatos alkalmi beszédet. Végül a növendékek még elénekelték a szózatot s ezzel az ünnepélyt befejezték.

Az állami polgári és felső kereskedelmi iskolában az ifjusági daloskör, Török Ferenc tanár vezetésével, Szotyory Nagy F. „Nemzeti himnusz”-ának előadásával nyitotta meg az ünnepélyt; majd a felső osztály egy derék tanulója, Pálmai István mondott tartalmas beszédet a nap jelentőségéről. Pestalies József Vörösmarty remek költeményét szavalta el hatásosan; végezetül a daloskör Borsay „Nemzeti himnusz”-át énekelt el. Az emelkedett hangulatban megtartott ünnepség után a tanulóifjuság a tanári kar vezetése alatt a templomba vonult és részt vett az ünnepi isteni tisztelen.

A népiskolában minden egyes tanító a saját osztályában megmagyarázta a nap jelentőségét a növendékeknek, akiket azután az isteni tiszteltetre vezettek.

— **Változások a klerusban.** A megyés püspök Szmetana Agost plébános-helyettest ugyanily minőségben Csukásra, Lebovics Dániel adminisztrátort Oppováról Waizenried-re, Halász József segédlelkészét Temesvár-Józsefvárosról Oppovára adminisztrátorrá, továbbá Lamberg Dezső püspöki tollnokot Temesvár-Józsefvárosra és Kelemen András újonnan felszentelt áldozást Kisbecskerekre segédlelkészékké disponálta.

— **Nagybecskerek város képviselőválasztói.** Az 1903. évi képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítására dr. Végh Lajos elnöke alatt kiküldött bizottság ma terjesztette be Nagybecskerek r. t. város központi választmányához kiküldetésének eredményéről szóló jelentését. A jelentés szerint 1902. évben volt Nagybecskere-

ken 2410 képviselőválasztó. Ebből a jövő évre kimaradnak 352-en. Újonnan felvettek 227-et. És így 1903. évre 2285 képviselőválasztói joggal bíró polgára van Nagybecskereknek, vagyis 125-tel kevesebb, mint volt 1902-ben.

— **Szabad lyceum.** A nagybecskereki munkás-képző- és társas-egylet április 13-ikán vasárnap este 8 órakor az egylet helyiségében (Melencei-ut 29.) felolvasást rendez. A felolvasáson a történelmi sorozatos előadások folytatásaképpen dr. Várady Imre ügyvéd tart előadást a reformkorszakról. Az előadás után dr. Grandjean József polgármester, a szabad lyceum elnöke záróbeszédet mond. A felolvasást és záróbeszédet táncdal egybekötött kedélyes estély követi. A vasárnapi előadással a szabad lyceumi felolvasásokat ez idénre befejezik s a jövő felolvasásokat októberben fogják megkezdeni.

— **Magyar név.** A belügyminiszter kiskorú Spitzer Leó máv. hivatalnok zombolyai lakos családi nevének „Horvát”-ra kért átváltoztatását megengedte.

— **A sorozás és a korcsmák.** Régóta divik az a helytelen szokás, hogy a fősorozást a korcsmákban tartják meg. Igen visszas dolog az, hogy az ilyen komoly, hivatali aktus elintézési helyeül nem, mint más városokban, középületet vagy laktanyát használnak fel, hanem a korcsmát. Itt a sorozás alá kerülő ifjakat, kiket már a gondolatra is megszáll a duhajkodás és hősködési viselkedés, a kéznél levő ital még jobban fel-tüzi s azután aligha lehet velük bírni. Különösen duhajok a muzslyai legények. Tegnap több rendőr őrizte a rendet a sorozás színhelyén és mégis hét verekedés történt. Egész sereg véres fejét lehetett látni. A rendőrség végre is megokálta a veszedelmes viaskodást s a rendőrkapitány előterjesztést tesz a polgármesteri hivatalnak, hogy a jövőben ne a korcsmákban tartassék meg a sorozás, hanem valamely középületben vagy laktanyában.

— **Tüvész Bégaszentgyörgyön.** Ma délelőtt az a rémes hír verte föl Nagybecskereket, hogy a közelben levő Bégaszentgyörgy község lángokban áll. A rémes hírt megerősítette a bégaszentgyörgyi előjáróság távirata, amely tüzoltó segítséget kért. Városunkból Kühn János parancsnok vezetésével huszonnégy tüzoltó két tüzi fecskendővel külön vonattal rögtön Bégaszentgyörgyre ment, amikor azonban a környékbeli tüzoltóságnak sikerült már a tüzet megfékezni. Tüzoltóink munkájukat tehát csak arra fordították, hogy a zsarátokokból újra föl ne lobbanjon a tűz s fáradságuk nem is veszett kárba. A tűz tizenhét házat pusztított el a gazdasági épületekkel együtt s hogy a roppant szélben nem esett áldozatul az egész falu a tüzvéssnek, az szinte csodával határos. A tűz ugy keletkezett, hogy a falunak a vasut mentén Nagybecskerek felé eső részének utolsó háza a tizenegyóra felé arra menő kavicszállító vonat mozdonyából kiszálló szikráktól kigyuladt s rövid egy óra alatt a szél mentében fekvő házak sora lángba borult. Csodálatosképen csak a szél sodra irányában pusztított a tűz, de egyes házakat közbe még így is megkímélt. Ennek tulajdonítható, hogy az egész község nem pusztult el. Általánosan megbotránkoztatást keltett az, hogy a község lakói teljes részvéltenséggel nézték a tüzet s csak a háztulajdonosok és a szomszédok, akik házukat féltették, segítettek az oltásnál. A község többi lakosai fölháborító közönyt, tétlenül nézték embertársaik kétségbeesítő küzdelmét a pusztító elemmel. A kár igen nagy, bár a házak egy része biztosítva volt. A tüzvész hírére dr. Dellimanics Lajos alispán, Dániel Ferenc központi főszolgabíró, a bégaszentgyörgyiek Nagybecskereken élő orsz. képviselője, dr. Papp Géza, továbbá dr. Gyertyánffy Jenő főszolgabíró és dr. Perisics Zoltán nagybecskereki városi főjegyző kimentek Bégaszentgyörgyre hogy a szükséges intézkedésekben segítségére legyenek a szerencsétlen községnek.

A zombolyai tenyészszarvasmarha és lóvásár falragaszait a megyei gazdasági egyesület a napokban fogja szétküldeni. A vásár iránt, melyet június hó 15-én tartanak meg, vármegyénk legtöbb községében már eddig is a legnagyobb érdeklődés nyilvánul. A bejelentési íveket a megyei gazdasági egyesület titkári hivatalához június hó 1-éig kell beküldeni és nem május 15-éig, mint azt lapunk előző számában jeleztük.

Vizbefúlt mérnök. Orsováról jelentik, hogy ott megrendítő szerencsétlenség történt a Dunán. Az orsovai folyammérnöki hivatal két mérnöke tegnap reggel egy munkásónakba ült és a dunai zuhatagok felé evezett. A zuhatagok közelében az ár elkapta a könnyű járművet s az egyik mérnök, névszerint Jankulovits Emil a csónakból a vízbe bukott. Társa, Koch mérnök segíteni akart rajta, de az lehetetlen volt. A szerencsétlen fiatal mérnök ott veszett a habokban.

A felvonógép áldozata. A temesvári kalapgyárban végzetes szerencsétlenség történt tegnap. Fisch Lipót 46 éves előmunkás esett áldozatul a felvonógépnek a saját vigyázatlanságából. Fisch ugyanis a földszintről a második emeletre ment felvonógépen, amelyen különböző kalapformák és dobozok voltak. A szerencsétlen ember, mikor a felvonó fölfelé haladt, kidugta a fejét a vasrácsra s lekiáltott a földszintre. Éppen ekkor ért a felvonó egy vaskorláthoz, amely azután úgy leszorította Fisch fejét, hogy a nyakcsigolyája összetört s rögtön meghalt. A szerencsétlen ember öt tagból álló családot hagyott hátra.

Szerencsétlenség a tornateremben. A temesvári róm. kath. főgimnázium tornatermében tegnap délben könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt. Sattler József III. oszt. gimnazista ugyanis a mászórudról lezuhant és veszedelmesen megsérült. Az első segélyt Lichtscheindl Géza dr. kórházi igazgató-főorvos nyújtotta a sebesültnek, kinek felügyelete alatt a gyermeket szülei lakására szállították. Állapota ma már jelentékeny jobbra fordult.

Véres bosszu. Iliá István románecska i uradalmi bojtár, 16 éves legényt, amint écska i tudósítónk jelenti, szerdán este vérbe fagyva holtan találták. A fején számos nagy seb volt, melyből csak egy patakozott a vér. A gyilkosság előzményeiről még bizonyosat nem tudni, de a tettel az elhunytak társát, Kürthy Gyulát gyanúsítják, ki állítólag többször fenyegetőzött volna, hogy bizony még leszámol Iliá Istvánnal, mert ez őt hanyagságaért feljelentette volna. Az ügy megvizsgálására dr. Selymessy Sándor kir. törvényszéki helyettes vizsgálóbíró, dr. Wiedorn Adolf kir. ügyész és dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvos a községbe mentek, ahol dr. Kuszing János nagybecskereki orvos Iliá holttestét a kiküldöttek jelenlétében felboncolta. A vizsgálat további során Kürthy Gyula ellen annyi terhelő adat merült fel, hogy letartóztatták és a csendőrokok a nagybecskereki fogházba szállították.

Elveszett. A Bajza-utca és Zápolya-utca közti uton egy Wertheimkulcs elveszett. A becsületes megtaláló kéri ezt en kulesot a Pleitznyomdában átadni.

A Béga vizállása.

A temesvári folyammérnökség jelentése szerint április 11-én a Béga vizállása a következő volt:

Temesvár 0+20 cm. apadó.
Nagybecskerek 0+88 cm. áradó.
Titel 0+399 cm. áradó.

Színház.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: „Boszorkányvár”.
Ester: „A muzslyai bíró lánya.”
Hétfő: „Katalin”.
Kedd: „Fedora”.

* **Pry Pál.** Madas Pista jutalomjátékául tegnap este a Pry Pál került színpadra. A klasszikus angol vigjáték címszerepe erősen próbára teszi a művészt, hogy megőrizze a vigjátéki színvonalat és ne essék a bohózat szelsősége. Madas Pista dicséretesen megfelelt feladatának s hánha át is kalandozott a bohózat tarka mezejére, általában megérdemelte a kapott tapsokat és a sokszoros kihívást, a melylyel a közönség elismerését fejezte ki neki, nem szólva a tréfás ajándékokról. Főjutalma Madasnak különben az, hogy közönségünk ezuttal dicséretére egészen megtöltötte a színházat. A többi szereplők Kovács Andort, Gerófi Ilonkát, Szilasi Juliskát és Tukorayt kivéve, gyöngéek voltak.

(S-s.)

* **A jövő színi évad.** Pogány Károly főispán, mint a délvidéki színi kerület elnöke, ma küldte meg a torontálmegyei színügyi bizottságnak a Deák Péter által aláírt szerződést. Egyben tájékoztatást kérnek arról, hogy mily bérleti összeg remélhető Nagybecskereken. Deák Péter társulata jelenleg Czegléden működik s a választmány e hó 20-án az elnök vezetése alatt fogja a társulatot megtekinteni olyképpen, hogy megnéz egy délutáni, egy esti előadást és egy főpróbát.

TÁVIRATOK.

Szocialista forradalom Belgiumban.

Budapest, április 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gentből táviratozzák, hogy tegnap este hét órakor nagy néptömeg szállotta meg a pályaudvart, hogy Brüsszelbe menjen. A szocialisták forradalmi dalokat énekeltek és hevesen izgáltak a tömeget.

— A monarchiát meg kell semmisíteni! A munkások mind fegyverkezve vannak. Hirdetik, hogy harmincezer bányász fölfegyverkezve Brüsszelbe készül a szocialisták segítségére. A katonaságot készenlébe helyezték.

Budapest, április 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brüsszélből táviratozzák, hogy ott tegnap a Népháza előtt szocialista népgyűlés volt. Utána tüntető körmenetet tartottak, miközben a katonaság és a tüntetők összetűztek, amiből valóságos harc keletkezett. A tüntetők a katonaságra löttek, mire a katonaság sortűzet adott. A tüntetők közül sokan meghaltak, számosan, köztük sok asszony és gyermek, megsebesültek. A sebesülteket a Népházban és részben a kórházakban helyezték el. Brüsszélnek valóságos forradalmi képe van.

A tüntetők fölszedték a vasúti sineket is és a Népháza előtt torlaszt emeltek. A forradalmi mozgalom egész Belgiumban terjed. Liège-ben szintén nagy szocialista tüntetés volt. A tüntetők harcba keveredtek a rendőrséggel s mindkét részről számosan megsebesültek.

Szell Kálmán és Bülow.

Budapest, április 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szell Kálmán miniszterelnök tegnap Bécsben Goluchovszky gróf külügyminiszterrel együttesen hosszabb tanácskozott Bülow gróf birodalmi kancellárral. A miniszterelnök tegnap este visszautazott Budapestre.

Az abrudbányai választás.

Budapest, április 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Abrudbányán Komlóssy Ferenc kanonokot szintén jelölték szabadelvű programmal.

Megégett plébános.

Budapest április 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egerből jelentik, hogy Fábry János gazdag nyugalmazott róm. kath. plébánost ma reggel szénné égve találták egri lakásán. Azt hiszik, hogy a plébános büntény áldozata lett.

Öngyilkos költő.

Budapest, április 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Dombóvárról táviratozzák, hogy Veszzelei Károly jőnevű költő ma délelőtt szülei lakásán szíven lötte magát és meghalt. Öngyilkosságának oka gyógyíthatlan betegség.

Angol-bur béke.

Budapest április 11. (A „Torontál” ered. távirata.) Londonból táviratozzák: Az összes lapok vezércikkben hirdetik, hogy a béke nemsokára létrejön. A Klarksdorban összejött bur vezérek tanácskozást tartottak, a melynek eredménye az lesz, hogy az angolok békeföltételeit elfogadják. Hirdetik, hogy a békét legközelebb mindkét házban kihirdetik. A békeföltételek egyik pontja, hogy a burok bizonyos idő múlva autonom parlamentet kapnak, továbbá általános amnesztiában részesülnek.

Tőzsde mai nemzeti ünnep miatt zárva.

Piaci árak

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1902. évi április hó 11-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	8.50 korona
kétszeres	„	6.—
rozs	„	6.—
árpa	„	5.90
zab	„	7.—
kukorica(uj)	„	4.50
repece	„	9.30
széna I.	„	2.80
„ II.	„	2.50
szalma I.	„	1.50
„ II.	„	1.—
burgonya (uj) 50	„	4.—
marhahús I. 1 kilogr.	„	—96
„ II.	„	—88
borjú hús	„	1.20
díszó hús	„	—96
juh hús	„	—72
zsir	„	1.08

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, péntek, április hó 11-én:

Palotai Antal karnagy jutalomjátékául: Kiss Arnold, Kupuszároviits Jenő, Tolveth Oszkár és ifj. Zsiross Elemér műkedvelő urak közreműködésével:

Sulamith keserves gyötrelmei

vagy

a kut és a vadmacska.

(Sulamith paródiája.)

Irták: Miklós Gyula és dr. Mitzger Imre. Zenéjét szerette: Váradi Aladár.

Személyek:

Levente Absolon, cognac-vigé	Kiss Arnold ur
Mányoki, kereskedő	Kovács Andor
Mányokiné	Palotainé
Sulamith, leányuk	Kantay Teréz
Ehrlich, házasságközvetítő	Kupuszároviits J. ur
Abigail, nevelőnő Mányokinál	Lévay Margit
Kurucz Bende	Fodor Oszkár
Dalesz, egy átutazó vendég	Tolveth Oszkár ur
Csieső, tróger	Ifj. Zsiross E. ur
Szebas Barna, börtzegalopin	Szabó Pál
Timó Bódog, börtkereskedő	Viola József
Czerna Dóri	Madas Pista

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, szombaton, április hó 12-én:

Itt először:

BALATONI REGE.

Herczegh Ferenc regényes színműve.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1901. október 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
Karlova—Nagykikindára: reggel 5 óra 58 p.

HIRDETÉSEK.

Meghívó.

A nyerői tej- és más élelmi cikket értékesítő szövetkezet, mint felszámolás alatt az 1902. évi április hó 20-án 8 órakor a nyerői olvasó nagytermében tartandó

rendes közgyűlésére

a szövetkezeti tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat.

1. Elnöki megnyitó.
2. Az 1901. évi mérleg bemutatása.
3. Az igazgatóságnak és felszámolóknak felmentvény megszavazása.

Kelt Nyerőn, 1902. április hó 9-én.

Az igazgatóság.

288/3555 ki. sz. 1902.

307-3.2

Árlejtési hirdetmény.

Nagybecskerek város tanácsa közzé teszi, hogy a **kaszinó-kertnek** a Mária Terézia-utca felüli oldalán felállítandó vas-kerítés **közművesi munkálatára 1902. évi április hó 14-ének d. e. 9 órájára** a városházi épület II. tanácsnoki irodába árlejtést ír ki, melyre vállalkozni szándékozók az 1386 korona kikiáltási árnak megfelelő 5 százalékos bánatpénzzel ellátva ezennel meghívja.

A terv és költségvetés a hivatalos órák alatt a II. tanácsnoki irodában naponta megtekinthetők.

Zárt ajánlatok 1 koronás bélyeg és 5 százalékos bánatpénzzel ellátottan az árlejtés napjáig ugyancsak a II. tanácsnoki irodában beadhatók.

Nagybecskerek r. t. város tanácsának, 1902. évi április hó 4-én tartott üléséből.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

266. végrh. sz. 1902.

316-1.1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1902. évi V. 369. sz. végzése folytán Maugsch Albert nagybecskereki ügyvéd által képviselt Kovács Ödön felperes részére Lestyánszky György alperes ellen 166 kor. követelés jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 878 koronára becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1902. V. 369/2. számú végzésével az árverés elrendeltétvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zalogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagybecskereken leendő megtartása határidőül 1902. évi április hó 23. napjának délelőtti 8 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok és sertések s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhívhatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagybecskereken, 1902. évi április hó 8. napján.

Simonich Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

Szefkerin község előljárósága.

758/1902. szám.

311-3.2

Árverési hirdetmény.

Szefkerin község előljárósága részéről ezennel közhírré tételik, hogy a község tulajdonát képező és Szefkerin község határában gyakorlandó **vadászati jog 1902. évi június hó 16-tól 1908. évi június hó 16-ig terjedő 6 évre árverés útján bérbe adatni fog,** melyre határnapul 1902. évi május hó 5-ének d. e. 9 órája tüzetik ki a község ház üléstermében.

Az árverési feltételek az árverés napjáig Szefkerin község előljáróságánál megtekinthetők.

Kelt Szefkerinben, 1902. évi április hó 8-án.

Az előljáróság.

A párdányi járás utibizottság elnökétől.

3240. kig. sz. 1902.

304-3.3

Versenytárgyalási hirdetmény.

A párdányi járás utibizottsága az 1902. év április hó 5-én tartott ülésén I. számú határozatával, mely már előzőleg Torontál vármegye tek. alispáni hivatala által 8902/902. számú rendeletével jóváhagyott, a párdány-íttebei ut folytatólagos kiépítéséhez szükséges 800 m², szóval nyolcszáz köbméter lukaveci basalt vagy pedig trachytkő szállítását és gőzhengerrel leendő hengerlését árlejtés útján óhajtja biztosítani. Az összes kömennyiség hajón a szerb-íttebei Bégarakpartra szállítva kirakandó, onnan közmunkával a munka helyszínére fuvaroztatik s ott a vállalkozótól felaprítva fog átvétetni A szállított kömennyiség ára csak 1904. évi október havában fog kifizetettetni.

A szóbeli versenytárgyalás **foljó évi április hó 18-án délelőtti 9 órakor** Párdányban, a főszolgabírói hivatalban, fog megtartatni, a zárt írásbeli ajánlatok az alább felvett bánatpénzzel vagy óvadékképes papirokkal ellátva folyó évi április hó 17-én délelőtti 12 óráig ezen hivatalhoz beküldendők. A versenytárgyalásban résztvenni óhajtó vállalkozók 1200 (egyezerkettőszáz) korona bánatpénzzel vagy óvadékképes papirokkal ellátva oly további értesítéssel hivatnak meg, hogy az árlejtési feltételek a főszolgabírói hivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Párdányban, 1902. évi április hó 8-án.

A párdányi járási utibizottság elnöke.

Keresek kisebb házat
Khárom szobával,
Kerttel évi bérbe.

Bővebbet a kiadóhivatalban 303-x.3

Jarkovác község előljárósága.

1497/1902. szám.

313-2.2

Hirdetmény.

Jarkovác község előljárósága ezennel közhírré teszi, miszerint a községi képviselőtestület 31/902 kgy. szám alatt a határban levő összes dűlölutakat kiigazítani, illetve eredeti állapotukba visszahelyezni határozta el.

Ennél fogva felhívhatnak mindazok, kik ezen munkát teljesíteni óhajtják, hogy vagy írásbeli vagy szóbeli ajánlataikat legkésőbb **f. évi április hó 16-án** alulirt község előljáróságnál nyújtsák be, mivel a később beérkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak. Megjegyeztetik, hogy a szükséges anyagokat és munkásokat a község adja.

A beérkezett ajánlatok vétele után a megtartandó árlejtés idejéről mindegyik ajánlattevő külön kiértésítettetni fog.

Jarkovácson, 1902. évi április hó 7-én.

Stefanovits Miklós s. k. **Markovits Márkó**
jegyző. bíró.

1406. sz. 1902.

305-3.3

Pályázati hirdetmény.

Dolova községében emelendő emeles iskola építésénél egy művezető szakember alkalmazása a képviselőtestület által elhatározott.

Ezen állásra csak bizonyítványokkal ellátott jó hírnevű szakemberek pályázhatnak.

A művezető kötelessége az egész építkezés terv és szakszerű teljesítésének az annál felhasznált anyag megfelelő voltának, a vállalkozó által benyújtott fizetési kimutatásának felülvizsgálására, az építési idő alatt minden hétben való egyszeri kiszámlására és a község minden tekintetben való utbaigazítására és támogatására kiterjed.

A kellően felszerelt, 1 korona bélyeggel ellátott, a díjazási igényeket tartalmazó pályázati kérvények **hó 19-én d. u. 4 óráig** ezen község előljáróságánál benyújtandók. Az építkezés vállalati összege 49.452 korona 10 fillér.

Dolova község előljárósága, 1902. évi április hó 7-én.

Manojlovics György, **Petrovics Mihály,**
közs. jegyző. közs. bíró.

Fogműterem!

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy fogműtermemet megnyitottam és a szakmamba vágó munkálataimmal naponta 8-12 óráig és 2-6 óráig allok rendelkezésére.

Erdélyi Mór,

fogtechnikus
Korona szálloda mellett.

2 utcai és 2 udvari szobából álló lakás mellék-helyiségekkel együtt, elköltözés miatt jutányosan kiadó. Melencei-u. 32. sz.

(296-8.6)

✿ ✿ ✿ **A legjobb magvak.** ✿ ✿ ✿

A legjobb fák. ✿ ✿ ✿ A legszebb virágok.

Mind a saját nagytenyésztésemből.

Tavaszi ültetésre különösen ajánlom az én elite nemes fajú I. osztályu

óriási spárga csemetéimet,

kitartós kerti virágaimat stb

A dusan illusztrált és körülményesen leíró árjegyzéket, mely némely kerti könyvet pótol, minden érdeklődő kérelmére bérmentve megküldöm.

Mühle Vilmos,

cs. és kir. udvari szállító, **Temesvár.**